

Bet. o. Lovf. om Kjøb af den østjydske Jernbane.

Dette fremgaar formentlig tilstrækkelig tydeligt deraf, at der i Lovforslaget foran „Kjøbesum“ er indfudt Ordet: „indtil“; men man har dog troet, at det utrykkelig burde udtales i Betænkningen.

Lovforslaget bestemmer endvidere, at Forpligtelserne overfor Driftsbestyrelsen skulle overtages af Staten, hvis ikke den Vedkommende opnaar Ansættelse med lignende Lønning som nu i Stats tjenesten. Denne Bestemmelse, der svarer til lignende i andre Love, kan der ikke tillægges stor Betydning, i Særdeleshed da den Paagjældende er en yngre Mand af anerkjendt Dygtighed, som tidligere har været Overingenieur ved Statsbanerne, og for hvis Tjeneste der formentlig altid vil være tilstrækkelig Brug.

§ Hensyn til Foranstaaende indstiller disse Medlemmer Lovforslaget til uforandret Vedtagelse.

Et Mindretal (Boffen, Buss, Dam og Holstein-Ledreborg) forbeholder sig sin Stilling til Sagen.

Et Mindretal (Berg, Hørup og Lauber) skal minde om den Stilling, Finantsudvalget og Folkethinget har indtaget dels til de af Finantsministeren uden særlig Bemyndigelse truffne Forantaltninger, hvorved disse Baner bleve betroede betydelige Laan af Statskassen, dels til det af Regjeringen forelagte Lovforslag om Kjøbet af disse Baner. Man ser ikke nogen Grund til, at Folkethinget nu indtager en forandret Stilling i denne Sag; de Lab, som Aktionærerne maa bære, kunne ikke være bebyrdende, og ligesom de ere overtagne frivillig, saaledes maa det antages, at de Vedkommende have faaet fuld Erstatning derfor i den indirekte Nytte, som Banerne bringe de vedkommende Egne i Almindelighed og Aktionærerne i Særdeleshed. Skulde der imidlertid hos Thinget være en noget forandret Stemning med Hensyn til denne Sag end tidligere, tror Mindretallet dog, at man vil erkjende, at Spørgsmaalet hensigtsmæssigere behandles paa Grundlag af et af Regjeringen paany fremsat Lovforslag, og at det derfor i ethvert Fald maa anbefales, at denne Sag ikke søges fremmet videre i denne Samling. Under Forudsetning af, at dette billiges af Thingets Flertal, skal man her indskrænke sig til disse Bemærkninger.

Et Mindretal (Scharling) kan ikke tillægge Østjydske Jernbane en saadan Betydning for Staten, at der af Hensyn til en heldig Ordning af de almindelige Samfærdselsforhold skulde være tilstrækkelig Grund for Staten til at erhverve samme, idet de her omhandlede Baner ingenlunde saaledes som Herningbanen danne et integrerende Led i Statsbanenettet, men derimod efter deres Beliggenhed som Udløbere for dette netop maa siges at være bestemte til at fyldestgjøre de paagjældende Egenes lokale Krav, der efter dette Mindretals Mening bedst varetages af en selvstændig, lokal Bestyrelse. Det i Lov af 23de Mai 1873 gennemførte System for Sidebaners Anlæg og Drift formenes derfor netop at være i særlig Grad passende for de her omhandlede Baner, og Mindretallet lægger Vægt paa, at Systemet bliver prøvet fuldt ud, ikke blot for den sydsynske, men ogsaa for disse Baners Vedkommende, for at der herved kan indvindes Erfaringer, som kunne blive af Betydning for vort Jernbanenets yderligere Udvikling. Opgaven bør derfor efter dette Mindretals Mening være den at afhjælpe de Mangler, som fløde ved Loven af 1873, og navnlig at skaffe Banerne en saadan finantiel Basis, at de kunne gennemføre den bedst mulige Driftsplan uden at være hindrede og trykkelige af pekuniære Vanskeligheder, som Staten formentlig med Lethed og uden utilbørlig Lyngge for sig selv kan hjælpe dem ud over.

Dette kan formentlig lettest ske derved, at det paagjældende Baneselskab erholder Tilladelse til at optage et Laan ved Udstedelse af Prioritetsobligationer, for hvis Forrentning Staten overtager en Garanti. Dette Forhold burde da ordnes paa lignende Maade som i sin Tid Rentegarantien ved de sjællandske Baner, selvfølgelig med den Forskjel, at den her kun gjaldt den Del af Anlægskapitalen, som det efter den nuværende Stilling er nødvendigt at tilveiebringe ved Laan, altsaa noget mindre end Halvdelen af denne. Ganske vist er Driftsoverskudet endnu ikke tilstrækkeligt til at dække Renten af et saadant Laan, og Statens Rentegaranti vilde altsaa derved strax blive effektiv, men det tør dog antages, at det Bøsløb, som Staten saaledes vilde komme til at tilskyde, kun vilde udgjøre ca. 25 à 30,000 Kr. for det indværende Aar, og at Indtægterne efterhaanden vilde kunne bringes saa meget indværet, at de ikke blot bleve tilstrækkelige til fuld Forrentning af Laanet, men tillige til at refundere de af Staten forstrakte Bøsløb. I saa Henseende maa det erindres, at de sjællandske Baner, der i 1856—59 havde behøvet Tilskud af Statskassen for at kunne forrente Aktiekapitalen med 4 pCt., allerede i 1864 — efter at famillige modtagne Tilskud vare refunderede i de foregaaende Aar — kunde forrente denne med 5½ pCt. Den her foreslaaede Fremgangsmaade turde saaledes ogsaa være den, der tager mest Hensyn til Aktionærerne ved at forbeholde dem Muligheden af bedre Løber for Banerne.